

การวิเคราะห์ข่าว RRHL (Risk Response for Health Literacy) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563

บทนำ

นโยบายการตอบโต้ความเสี่ยงเพื่อเพิ่มความรอบรู้ด้านสุขภาพและการใช้ตราสัญลักษณ์ “สาสุขซัวร์” นายแพทย์บัญชา ค้าทอง รองอธิบดีกรมอนามัย ซึ่งได้รับมอบหมายจากรองปลัดกระทรวงสาธารณสุข (นายแพทย์ไพศาล ดั่นคุ้ม) ให้ทำหน้าที่เป็นประธานการประชุมแทน ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า สืบเนื่องจากนโยบายการปฏิรูปยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีของรัฐบาลที่มอบหมายให้กระทรวงสาธารณสุขปฏิรูปด้านสาธารณสุข ๑๑ ด้านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขจึงให้มีการดำเนินการเรื่องการตอบโต้ข้อมูลข่าวสาร เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) แก่ประชาชน เป้าหมายคือ ทำให้คนไทยตระหนักรู้ รอบรู้ และฉลาดเท่าทันกับข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ

ทั้งนี้ แนวทางการตอบโต้ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ผ่าน Social Media และผ่านช่องทางสื่อต่างๆ ดำเนินการโดย

- ๑) การตอบโต้ข้อมูลอันเป็นเท็จและไม่ให้เกิดซ้ำ
- ๒) การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ดีให้มากกว่าข่าวสารที่ไม่ดี
- ๓) การสร้างเครือข่ายให้การรับรู้เกิดเป็นวงกว้าง

กรอบแนวคิดกระบวนการตอบโต้ความเสี่ยงเพื่อเพิ่มความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Risk Response for Health Literacy)

๑. Risk Monitoring: ค้นข่าวเท็จข่าวที่สับสนสร้างความตระหนก แชร์ข่าวดี (จากผู้บริหาร, ข่าวที่ถูกต้อ)

๒. Risk Prioritization: จัดลำดับความสำคัญในการตอบโต้ และแจ้งหน่วยงานรับผิดชอบ

๓. Expert Management: การจัดการความรู้และตอบโต้โดยผู้เชี่ยวชาญ

๔. Strategic Management: 3s Stop Source/Social Distribution/Suggestion

๕. Risk Communication: การสื่อสารความเสี่ยงผ่านช่องทางต่างๆเป้าหมายคือ ลดความวิตกกังวล ลดความหวาดกลัวสร้างความไว้วางใจและน่าเชื่อถือสร้างความร่วมมือการแก้ปัญหา และเพิ่มความรู้แก่ประชาชน

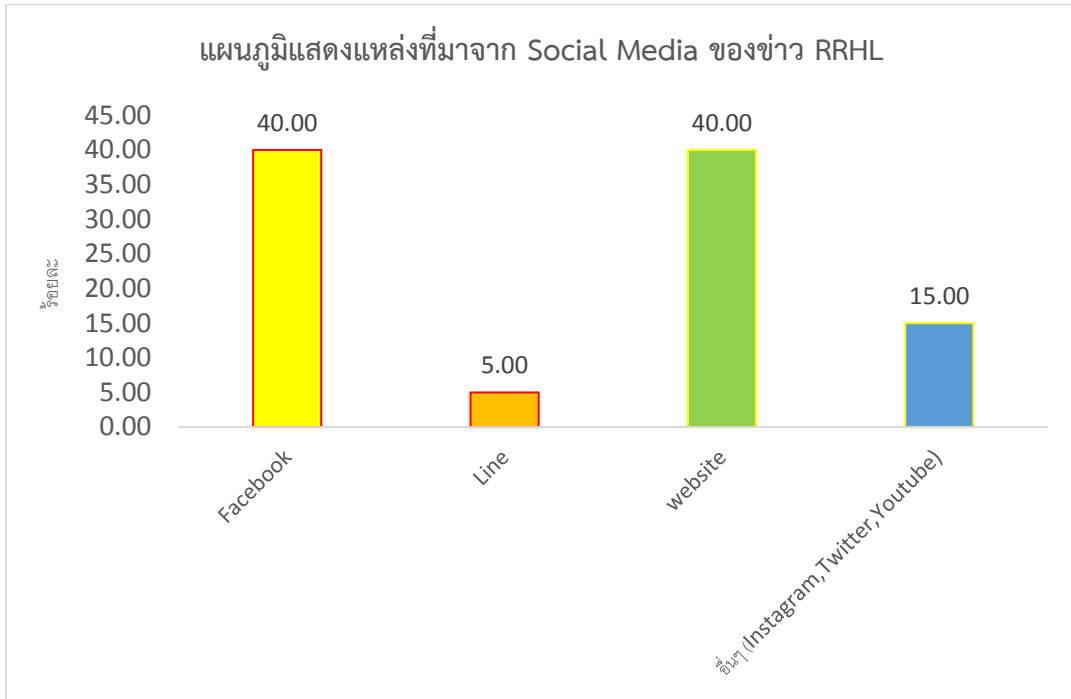
1. ผลการดำเนินงานในภาพรวม

ในปีงบประมาณ พ.ศ.2563 ประจำปีเดือนตุลาคม 2562 – เดือนมกราคม 2663 มีข่าว RRHL เกี่ยวกับสุขภาพอาหาร จำนวน 20 เรื่อง โดยส่วนใหญ่มีแหล่งที่มาจาก Social Media และผ่านช่องทางสื่อต่างๆ เช่น Fackbook, Line, เว็บไซต์ เป็นต้น และได้ดำเนินการตอบโต้ความเสี่ยงเพื่อเพิ่มความรอบรู้ด้านสุขภาพดังกล่าวเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานการวิเคราะห์ผลการตอบโต้ความเสี่ยงเพื่อเพิ่มความรอบรู้ด้านสุขภาพประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563 (เดือนตุลาคม 2562 – เดือนมกราคม 2663) ดังนี้

ลำดับ	ว/ด/ป เหตุการณ์	ชื่อเรื่อง	แหล่งที่มาจาก Social Media			
			Facebook	Line	website	อื่นๆ
1	1/ต.ค./2562	ชียนาทกินหมูสุกๆดิบๆ ตาย 1 หู ดับ 4			√	
2	7/ต.ค./2562	เตือนภัย "แมงป่องตัวเล็ก" แฝงพวง ลองกอง	√			
3	14/ต.ค./2563	อ้วกแทบพุ่ง! สาวซื้อซาลาเปาร้าน ดังมากิน ผงะ กัดเจอสิ่ง แปลกปลอมในนั้น				√
4	28/ต.ค./2562	"อืด โป่งกลางๆ" เปิดพิสดาร "แซนด์วิชงู"				√
5	30/ต.ค./2562	ฮี้อาภาพคล้ายพญานาคในตาน้ำ ผุดบัวใหญ่		√		
6	13/พ.ย./2562	อวสานอาหารเช้า ซื้อซีเรียลแถม หนอน-มอดยั่วเย้ย			√	
7	13/พ.ย./2562	ลวกซอสน้ำมันไม่ได้ช่วยฆ่าเชื้อโรค!!!	√			
8	14/พ.ย./2562	พบสารพิษปนเปื้อนเกินมาตรฐาน ในผัก-ผลไม้ เกินกว่า 10 ชนิด			√	
9	14/พ.ย./2562	เตือน กินนมวัวดิบเสี่ยงติดเชื้อโรค ปนเปื้อน อย่าเข้าใจแบบผิดๆ	√			
10	18/พ.ย./2562	สาวกน้ำส้มคั้น 100% ต้องระวัง! หลังตรวจพบสารเคมีตกค้าง ใน หลายแบรนด์ดัง			√	
11	21/พ.ย./2562	แซร์ว่อน! หนูมโวยซื้อแจ่วฮ้อนร้าน ดังมากิน เจอ สไปนางปลอม ท้องร่วงถ่ายทั้งบ้าน	√			
12	22/พ.ย./2562	หนูมผงะ! กุ้งยัดตะกั่ว ซื้อจาก ตลาดริมเมย	√			
13	25/พ.ย./2562	ชายจีนกินเนื้อหมูไม่สุก หมอผงะ เจอพยาธิตัวสีดำ 700 ตัว ไขทั่วตัว ขึ้นสมอง			√	

14	28/พ.ย./2562	โรงงานขอโทษ! เจอซากงูในถุงปลา ร้่า ยืนยันกินได้-ไม่มีพิษ แค่ว่ารู้สึก แปลกๆ			√	
15	29/พ.ย./2562	อันตราย! กินแคบซูลากากเพชรหวัง "อุณจิฟรุ้งฟรุ้ง"	√			
16	23/ธ.ค./2562	มันคืออะไร! ลูกค้าโพสต์เจอสิ่ง แปลกปลอมในถ้วยเดียวเรื่องที่ เชียงใหม่	√			
17	2/ม.ค./2563	กินไปประวางไป! ร้านปิ้งย่างต่อสาย แก๊ส LPG เชื่อมทั้งร้าน				√
18	2/ม.ค./2563	เพจดัง แฉความเชื่อเด็กยุคใหม่ ชอบกินโรตีสีดำราดนมข้นหวาน ย้ำ ทำแบบนี้ไม่ได้	√			
19	7/ม.ค./2563	ทัวร่นักศึกษากินข้าวมันไก่ท้องเสีย 30 ราย เร่งห้ามส่งโรงพยาบาล			√	
20	13/ม.ค./2563	รู้จัก "โรคปอดอักเสบ" จากเชื้อ ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่			√	
รวม			8	1	8	3

แผนภูมิแสดงร้อยละแหล่งที่มาจาก Social Media ของข่าว RRHL ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.
2563 (เดือนตุลาคม 2562 – เดือนมกราคม 2563)

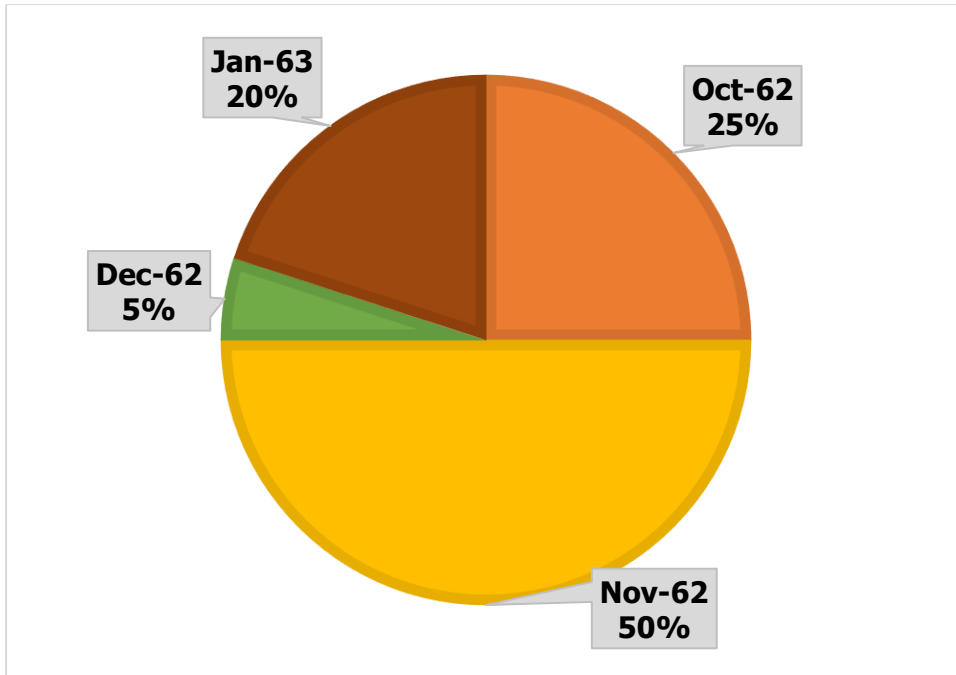

จากแผนภูมิข้างต้น แหล่งที่มาจาก Social Media ส่วนใหญ่มาจาก Facebook และ Website คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาเป็นช่องทางสื่ออื่นๆ เช่น Instagram Twitter Youtube เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 15.00 และน้อยที่สุดคือช่องทาง Line คิดเป็นร้อยละ 5.00

2. การวิเคราะห์กระบวนการตอบโต้ความเสี่ยงเพื่อเพิ่มความรู้ด้านสุขภาพ (RRHL)

การวิเคราะห์กระบวนการตอบโต้ความเสี่ยงเพื่อเพิ่มความรู้ด้านสุขภาพ ในปีงบประมาณ พ.ศ.2563 ประจำเดือนตุลาคม 2562 – เดือนมกราคม 2663 นั้น สำนักสุขภาพโภชนาการและน้ำ ได้จัดทำรายงานเพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) แก่ประชาชน เป้าหมายคือ ทำให้คนไทยตระหนักรู้ รอบรู้ และฉลาดเท่าทันกับข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ ซึ่งสามารถจำแนกได้แต่ละเดือน ดังนี้

แผนภูมิแสดงกระบวนการตอบโต้ความเสี่ยงเพื่อเพิ่มความรู้ด้านสุขภาพ (RRHL) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563 (เดือนตุลาคม 2562 – เดือนมกราคม 2663)

จากแผนภูมิข้างต้น พบว่า ในเดือนตุลาคม 2562 มีการทำข่าว RRHL จำนวน 5 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 25.00 เดือนพฤศจิกายน 2562 มีการทำข่าว RRHL จำนวน 10 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 50.00 เดือนธันวาคม 2562 มีการทำข่าว RRHL จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5.00 และเดือนมกราคม 2563 มีการทำข่าว RRHL จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20.00

3. ปัญหาอุปสรรคหรือข้อจำกัด

- ปัญหาเรื่องระยะเวลาในการวิเคราะห์กระบวนการตอบโต้ความเสี่ยงเพื่อเพิ่มความรอบรู้ด้านสุขภาพ (RRHL) เร่งด่วน กระชั้นชิด อาจส่งผลให้เกิดข้อผิดพลาดในด้านข้อมูลได้
- เนื่องจากกระบวนการตอบโต้ความเสี่ยงเพื่อเพิ่มความรอบรู้ด้านสุขภาพ (RRHL) นั้นจำเป็นที่จะต้องให้ข้อมูลด้านวิชาการที่ถูกต้องแม่นยำ และเร็วต่อสถานการณ์นั้นๆ ทำให้ในบางครั้งข้อมูลด้าน Reference ยังไม่เพียงพอต่อการตอบโต้ความเสี่ยง
- ในวันหนึ่งๆ จะมีการตอบโต้ความเสี่ยงเพื่อเพิ่มความรอบรู้ด้านสุขภาพ (RRHL) หลายเรื่อง ทำให้นักวิชาการซึ่งมีจำนวนจำกัด ไม่สามารถตอบโต้ได้ทันกับสถานการณ์ทำให้ล่าช้า

4. แนวทางที่จะปรับปรุง

- ควรมีการตั้งเกณฑ์เพื่อจัดลำดับความสำคัญของข่าว ตามบริบทของแต่ละหน่วยงาน
- ควรให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์กระบวนการตอบโต้ความเสี่ยงเพื่อเพิ่มความรอบรู้ด้านสุขภาพ (RRHL) หาข้อมูลมาเบื้องต้นก่อน แล้วค่อยให้นักวิชาการมาตรวจสอบข้อมูลด้านวิชาการอีกครั้ง

นางสาวเจนจิรา ดวงสอนแสง

นักวิชาการสาธารณสุข